

Motion till riksdagen 2017/18:3178

av Johan Forssell m.fl. (M)

En långsiktigt hållbar migrationspolitik

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en långsiktigt hållbar migrationspolitik och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en skärpt migrationslagstiftning, som inte enbart gäller tillfälligt, och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillfälliga uppehållstillstånd som huvudregel ska ingå i en skärpt lagstiftning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett skarpt försörjningskrav vid anhöriginvandring ska ingå i en skärpt lagstiftning och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det försörjningskrav som finns i dagens tillfälliga lagstiftning ska skärpas ytterligare och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att frågan om begränsning av rätten till familjeåterförening ska övervägas kontinuerligt och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att gymnasiestudier inte ska utgöra grund för uppehållstillstånd i asylärenden och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en krislagstiftning som gör det möjligt att direkt avvisa asylsökande till ett annat säkert land och som kan sättas in för det fall det är påkallat och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige, i avsaknad av en fungerande gränskontroll vid yttre gränser och i avsaknad av en nordisk gränskontroll, vid behov ska ha en egen fungerande gränskontroll mot angränsande länder och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att id-frågan ska vara central i asylprocessen och tillkännager detta för regeringen.

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Migrationsverket och polisen ska få dela information i större utsträckning än i dag och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att asylsökande ska ha skyldigheter som tydligt anges i lag, och om inte skyldigheterna fullgörs ska det kunna leda till konsekvenser, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av en väl fungerande ordning för medicinska åldersbedömningar och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett statligt huvudansvar för medicinska åldersbedömningar och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska kunna använda medicinsk kompetens från andra länder för medicinska åldersbedömningar vid behov och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de som nekar att medverka i en medicinsk åldersbedömning i fall då åldern bedöms vara oklar fortsättningsvis ska anses vara över 18 år om det inte föreligger synnerliga skäl, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommuner ska kunna begära och få en medicinsk åldersbedömning genomförd under asylprocessen då det är påkallat, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den möjlighet som finns i lagstiftningen om återkallelse av uppehållstillstånd till följd av oriktiga uppgifter bör användas då förekomst av sådana uppgifter framkommer, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de som har nekats uppehållstillstånd måste lämna landet för att upprätthålla legitimiteten i asylsystemet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kraftigt intensifierade insatser av Migrationsverket, polisen och Kriminalvården för att få människor som har nekats uppehållstillstånd att lämna landet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Migrationsverket ska ha en förteckning över s.k. säkra länder och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att asylsökande från s.k. säkra länder ska bo på Migrationsverkets boenden under asyltiden, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Migrationsverket ska prioritera asylansökningar med avslagspresumtion och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att pass och andra id-handlingar ska kunna tas i beslag i större utsträckning i asylprocessen och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fler förvarsplatser och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om inrättandet av minst en ny förvarsenhet med placering i norra Sverige och tillkännager detta för regeringen.

27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över regelverk och tillämpning för förvar i skärpande riktning och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att antalet inre utlänningskontroller måste bli fler och mer inriktade på platser där behovet är som störst, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka regelverket för inre utlänningskontroll och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fler återtagandeavtal med ett bra innehåll, som följs upp och som kommer till praktisk användning, och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att människors möjlighet att få en ny asylansökan prövad efter att de fått ett avslagsbeslut måste begränsas både i Sverige och i EU, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att preskriptionstiden för avslagsbeslut i Sverige ska förlängas från fyra år till tio år och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en kartläggning av antalet människor som lever utan tillstånd i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad användning av återetableringsstöd och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpta straff för olovlig vistelse enligt 20 kap. 1 § utlänningslagen och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpta straff för allvarliga fall av människosmuggling i Sverige och på EU-nivå och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förbud för kommuner att utge bistånd, utöver kortvarig hjälp, till personer utan rätt att vistas i kommunerna, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förbud för kommuner att utge bistånd, utöver kortvarig hjälp, till EU-medborgare som inte kan försörja sig själva genom t.ex. studier eller arbete, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad effektivitet hos Migrationsverket och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en revision av Migrationsverkets effektivitet och tillkännager detta för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om översyn av Migrationsverkets verksamhet med syftet att förstärka den grundläggande uppgiften att upprätthålla en reglerad invandring, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad användning av stödboenden och schablonersättningar vid mottagande av ensamkommande barn och ungdomar och tillkännager detta för regeringen.
43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att låta Statskontoret snabbutreda om takpriset för Migrationsverkets boenden bör sänkas och om avtalstiderna för dessa boenden bör förändras, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Migrationsverket i större utsträckning ska driva boenden i egen regi och tillkännager detta för regeringen.
45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förändringar i regelverket för upphandlingar av asylboenden och tillkännager detta för regeringen.
46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att korta processen för prövning av verkställighetshinder genom att ärenden av detta slag i vissa fall går direkt till domstol, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
47. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett tak på maximalt åtta timmar med offentligt biträde för asylsökande i första instans och tillkännager detta för regeringen.
48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa rätten till efterlevandestöd för barn och ungdomar i HVB- och familjehem samt stödboenden och tillkännager detta för regeringen.
49. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att brott med ett straffvärde på sex till tolv månaders fängelse ska kunna leda till utvisning på grund av brott även i fall då återfallsrisk inte föreligger, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att frågan om verkställighetshinder föreligger ska avgöras i nära anslutning till då utvisning på grund av brott kan bli aktuellt och inte inom ramen för brottmålsrättegången, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
51. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att åklagare måste yrka på utvisning till följd av brott då förutsättningarna bedöms vara uppfyllda och tillkännager detta för regeringen.
52. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förlänga tiden för återreseförbud på grund av brott och tillkännager detta för regeringen.
53. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skärpa straffen vid olovlig vistelse enligt 20 kap. 2 § utlänningslagen, dvs. efter återreseförbud på grund av brott, och tillkännager detta för regeringen.
54. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpt regelverk och tillämpning då utvisning på grund av brott inte kan genomföras i direkt anslutning till fängelsestraffets längd och tillkännager detta för regeringen.
55. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökat samarbete och erfarenhetsutbyte med övriga Norden på migrationsområdet och tillkännager detta för regeringen.
56. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om harmonisering av migrationslagstiftningen till övriga Norden och tillkännager detta för regeringen.
57. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för en nordisk gränskontroll mellan Danmark och Tyskland, som kan sättas in för det fall behov finns, och tillkännager detta för regeringen.
58. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska fortsätta driva på för ett fungerande EU-gemensamt asylsystem, där fattade beslut efterlevs, och tillkännager detta för regeringen.
59. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad användning av ekonomiska incitament för att EU:s medlemsländer ska följa fattade beslut och tillkännager detta för regeringen.

60. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka EU:s yttre gräns och att länder som inte lever upp till de krav som ställs i detta avseende ska kunna få sitt medlemskap i Schengensamarbetet utvärderat, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
61. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidareutveckla Europol och det polisiära EU-samarbetet och tillkännager detta för regeringen.
62. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bruket av biometriska kontroller vid Schengenområdet yttre gränser bör öka och tillkännager detta för regeringen.
63. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av obligatorisk kontroll av fingeravtryck för resenärer till Schengen från tredjeländer och på sikt även för dem som reser motsatt väg, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
64. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ställa krav på att alla EU:s medlemsstater deltar i och utökar sitt deltagande i FN:s kvotflyktingsystem, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
65. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara drivande för att dagens EU-gemensamma asylsystem på sikt ersätts med ett nytt system och tillkännager detta för regeringen.
66. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta för arbetskraftsinvandring till EU och tillkännager detta för regeringen.
67. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tydliggöra EU-rätten i syfte att förhindra missbruk av den fria rörligheten och tillkännager detta för regeringen.
68. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att strama upp reglerna för när EU-migranter kvalificerar sig till de sociala trygghetssystemen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Krig, konflikter och oro i världen består. Så många som 65 miljoner människor beräknades vara på flykt under 2016.

Sverige har tagit och tar ett stort ansvar för människor som flyr från sina hemländer. De senaste fyra åren har vi tagit emot över 300 000 asylsökande. Vi har i många år varit det EU-land, eller hört till till den grupp av EU-länder, som haft högst flyktingmottagande ställt mot folkmängd.

Fortfarande väntar många asylsökande som kom 2015 och 2016 på slutliga beslut. I år väntas ytterligare 28 000 asylsökande hit. Anhöriginvandring tillkommer.

Moderaterna ska bejaka öppenhet mot omvärlden, bidra till att människor med skyddsbehov ges skydd och föra en ansvarsfull migrationspolitik. Ett öppet samhälle ger människor möjlighet att forma sina liv, men lämnar dem inte att fastna i utanförskap.

Migrationspolitiken i Sverige måste, för att vara ansvarsfull och långsiktigt hållbar, utformas med hänsyn till det stora flyktingmottagande vi haft och de omfattande integrationsproblem vi har. Det spelar för integrationen roll hur många asylsökande som samtidigt kommer till ett land på kort tid.

En långsiktigt hållbar migrationspolitik innebär att tillfälliga uppehållstillstånd är huvudregel, att det är tydliga krav på att försörja sig själv och sina anhöriga och tydliga krav för att bli svensk medborgare. Medborgarskapet i Sverige ska uppvärderas. Förslag från Moderaterna på detta område finns i motion ”Uppvärdera medborgarskapet” (M) från nu aktuellt riksdagsår.

Det ska vara skillnad mellan ja och nej i asylprocessen. Den som nekats uppehållstillstånd i ett slutligt beslut ska så snart som möjligt återvända till sitt hemland. Här behövs en större tydlighet. Om inte återvändandet fungerar riskerar omfattande skuggsamhällen med social utsatthet, brott och illegalt arbete att skapas.

Vi ska också arbeta för ett större samarbete i migrationspolitiken i Norden. På EU-nivå ska vi driva på för att fler länder bidrar och för ett fungerande asylsystem som efterlevs av samtliga EU-länder.

Arbetskraftsinvandring bidrar till att ett land utvecklas och till en växande ekonomi. Det innebär också en laglig väg från ett land till ett annat. Vi vill att förutsättningarna för arbetskraftsinvandring förbättras, samtidigt som missbruk av systemet beivras. Förslag på detta område finns i motionerna ”Värna arbetskraftsinvandringen” och ”Slå vakt om arbetskraftsinvandringen”.

Långsiktigt hållbar migrationspolitik

Sverige måste ta ansvar för migrationspolitiken. Vi ska arbeta för en bra EU-gemensam politik och vara konstruktiva i förhandlingar. Vi ska dock inte förlita oss på EU-lösningar, utan ha en egen utformad politik. Historien visar på stora svårigheter på migrationsområdet på EU-nivå. Det gäller både i att komma överens och att få fattade beslut att efterlevas.

Moderaterna vill ha en skärpt migrationslagstiftning, som inte enbart gäller tillfälligt, i Sverige. Vår migrationslagstiftning ska som helhet inte avvika från hur det ser ut i andra jämförbara länder, såsom i Finland, Norge, Danmark och Tyskland.

Tillfälliga uppehållstillstånd i asylärenden som huvudregel ska ingå i en lagstiftning, som inte enbart ska gälla tillfälligt. Detta i likhet med vad som är fallet i den tillfälligt skärpta lag som nu gäller och som Moderaterna står bakom. System med tillfälliga uppehållstillstånd finns i bland annat Finland, Norge, Danmark, Tyskland, Frankrike och Nederländerna.

Vi vill att det tillfälliga uppehållstillståndet ska kunna omvandlas till permanenta uppehållstillstånd vid jobb och egen försörjning i en lagstiftning, som inte enbart ska gälla tillfälligt. Jobbar man och försörjer sig själv ska man ha rätt att stanna i Sverige.

Ingen ska utvisas då skyddsskäl fortsatt föreligger. Om skyddsskäl kvarstår vid omprövning av det tillfälliga uppehållstillståndet ska det tillfälliga uppehållstillståndet förlängas om man inte har jobb och egen försörjning. Det ska även finnas en borte gräns när ett tillfälligt uppehållstillstånd inte längre förlängs utan i stället omvandlas till ett permanent uppehållstillstånd, även för det fall att jobb och egen försörjning saknas.

Om lämpligt bör även andra incitament till integration vid sidan av jobb och egen försörjning byggas in i systemet med tillfälliga uppehållstillstånd.

Vi vill att ett skarpt försörjningskrav vid anhöriginvandring ska ingå i en lagstiftning, som inte enbart ska gälla tillfälligt. I det försörjningskrav som finns i den tillfälliga lagen ingår krav på försörjning för sig själv och familjen samt krav på tillräcklig bostad för sig och familjen.

Vi vill skärpa försörjningskravet ytterligare i en lagstiftning, som inte enbart ska gälla tillfälligt. Jobb med stabil inkomst ska i stor utsträckning vara grunden för att försörjningskravet ska vara uppfyllt. Bidrag ska däremot inte kunna öppna vägen in i Sverige. Vi anser därmed inte att man bör kunna uppfylla försörjningskravet med arbetslöshetsersättning, vilket är fallet i dag. Vi anser därtill att det vid bedömningen av om kravet är uppfyllt bör beaktas både inkomsten vid ansökningstillfället och hur inkomsten har sett ut under några tidigare år. Detta för att säkerställa att det finns en stabilitet i inkomsten. Vi är även beredda till ytterligare skärpningar av försörjningskravet.

I den tillfälliga lagen finns en begränsning av rätten till familjeåterförening för alternativt skyddsbehövande med tillfälliga uppehållstillstånd. Begränsningen gäller så länge man inte har permanent uppehållstillstånd. Flyktingar har enligt huvudregeln i den tillfälliga lagen rätt till familjeåterförening även med tillfälliga uppehållstillstånd.

Det finns skäl såväl för som mot en begränsning av rätten till familjeåterförening. Vi vill att frågan om begränsningen som nu finns ska kvarstå ska övervägas löpande. Med en skärpning av försörjningskravet kan finnas möjlighet att ta bort den.

En viktig omständighet när det gäller exakt hur lagstiftningen ska utformas i Sverige, är hur motsvarande lagstiftning ser ut i andra jämförbara länder. Om Sverige har ett regelverk som skiljer ut sig från andra jämförbara länder i generösare riktning blir vi återigen ett mer intressant land för människor att söka sig till.

Upphållstillstånd i asylärenden ska grundas på skyddsbehov eller egen försörjning genom jobb eller näringsverksamhet. Gymnasiestudier som bedrivs av ungdomar eller unga vuxna ska inte utgöra grund för uppehållstillstånd i asylärenden, vilket är fallet idag.

Krislagstiftning m.m.

Sverige behöver en krislagstiftning som ger möjlighet till direktavvisning av asylsökande till ett annat säkert land och som kan sättas in för det fall det är påkallat. Sådan lagstiftning saknas i dag. Lagstiftningen ska kunna aktualiseras genom ett regeringsbeslut.

För ett beslut om direktavvisning ska aktualiseras ska krävas att antalet asylsökande som söker sig till Sverige samtidigt på kort tid allvarligt påverkar viktiga funktioner i samhället. Beaktas vid beslutet ska bland annat hur stort det tidigare mottagandet av asylsökande har varit och hur det EU-gemensamma systemet fungerar. Direktavvisning till annat säkert land respekterar asylrätten. I ett krisläge kan direktavvisning till annat säkert land även motiveras ur ett EU-rättsligt perspektiv. Motsvarande krislagstiftning har införts nyligen i Norge och i Danmark.

EU bör ha en fungerande yttre gränskontroll. I andra hand bör en nordisk gränskontroll komma på plats på gränsen mellan Tyskland och Danmark. I avsaknad av en fungerande gränskontroll vid yttre gräns i EU och i avsaknad av en nordisk gränskontroll måste Sverige vid behov ha en egen fungerande gränskontroll mot angränsande länder.

Ordning och reda i asylsystemet

Frågor som rör identitet, ID, hänger samman med ett lands säkerhet, allmän ordning och trovärdigheten till asylsystemet. Dessa frågor är därför av stor vikt. Det är den som söker asyl i Sverige som ska göra sin ID, sin ålder och sitt skyddsbehov sannolikt. Det är viktigt att denna princip upprätthålls.

ID-frågan ska vara central i asylprocessen och börja utredas noga direkt då en person anländer till Sverige. Där asylansökan görs ska finnas kompetens att genomföra en första grundutredning. I det ligger att undersöka äktheten på inlämnade dokument.

För att underlätta ID-utredningar, och för att underlätta återvändande för det fall det blir aktuellt, bör Migrationsverket och polisen samarbeta och dela information med varandra i större utsträckning än i dag.

Det ska finnas skyldigheter för den som söker asyl i Sverige som är tydligt angivna i lag. Det ska bland annat handla om skyldighet att utan dröjsmål ansöka om asyl och lämna in ID-handlingar. Det ska också handla om skyldighet att inkomma vid kallelser, meddela adressändring, medverka till att identiteten utreds, medverka till DNA-prov för att fastställa familjerelationer samt vid behov medverka i en medicinsk åldersbedömning.

Om skyldigheterna inte följs ska det medföra konsekvenser. Det kan röra sig om nedsättning av ersättning, visitation, beslag, husrannsakan eller förvar. I fall att den asylsökande nekar medicinsk åldersbedömning ska han eller hon fortsatt behandlas som en vuxen i asylärendet, om det inte föreligger synnerliga skäl.

Om den asylsökande inte medverkar till utredningen ska asylansökan ytterst kunna avslås.

Det är av vikt att det finns ett väl fungerande system för medicinska åldersbedömningar i asylprocessen. Detta med avseende på den som kommer på egen hand till Sverige och anger en ålder under 18 år. Sådan bedömning ska ske direkt vid ankomst då det finns ett behov. Det ska finnas ett statligt huvudansvar för dessa bedömningar och vid behov ska Sverige kunna använda medicinsk kompetens från andra länder för att genomföra medicinska åldersbedömningar. Den som nekar att medverka i en medicinsk åldersbedömning i ett fall då åldern är oklar ska fortsättningsvis behandlas som vuxen om det inte föreligger synnerliga skäl. Kommuner ska kunna begära och få genomfört en medicinsk åldersbedömning under asylprocessen då det är påkallat.

Att systemet med åldersbedömningar fungerar har betydelse av flera skäl. Det handlar om att barn inte ska blandas med vuxna på boenden och i skolklasser samt om tilliten till systemet och kostnaderna för mottagandet.

I dagens lagstiftning finns möjlighet att återkalla uppehållstillstånd då oriktiga uppgifter ligger till grund för uppehållstillståndet. Denna möjlighet bör användas i de fall då det uppdragas att ett uppehållstillstånd har beviljats på felaktig grund.

Förstärkt återvändandearbete

Den som har nekats uppehållstillstånd i ett slutligt beslut efter en rättssäker process ska så snart som möjligt återvända till sitt hemland. Det är grunden för en reglerad invandring.

Många människor återvänder i dag självmant efter att ha nekats uppehållstillstånd. Det finns samtidigt en stor grupp som inte återvänder självmant. På fem år beräknar Migrationsverket att överlämna ungefär 70 000 fall till polisen. I cirka 50 000 fall

handlar det om personer som har avvikit. I cirka 20 000 fall om personer som vägrar att självant medverka till återvändandet på annat sätt.

Därmed finns en uppenbar risk för växande skuggsamhällen i Sverige kommande år. Skuggsamhällen är kopplat till social utsatthet, illegalt arbete och brottslighet.

För att få fler att återvända självant behövs det en ökad tydlighet från samhällets sida. Det behöver stå klart att om man inte återvänder självant så kommer man behöva återvända med myndigheternas försorg.

Syftet med skärpta åtgärder är att få fler att återvända frivilligt. Det frivilliga återvändandet bör kunna öka väsentligt mot idag.

Vi vill därför se kraftfullt förstärkta insatser från berörda myndigheter – Migrationsverket, polisen och Kriminalvården – på återvändandeområdet.

Vi vill därtill inrätta en särskild förteckning hos Migrationsverket rörande så kallade säkra länder. Asylsökande från ett säkert land kan i normalfallet antas få avslag på asylansökan. En individuell prövning ska ske i varje enskilt fall, men en förteckning över så kallade säkra länder kan förenkla och snabba på hanteringen. En kort väntan på ett avslagsbeslut kan förväntas öka viljan till återvändande.

Vi föreslår också att asylsökande från säkra länder inte ska få bosätta sig där de vill under asyltiden. De ska i stället bo på det asylboende dit de hänvisas av Migrationsverket. Därmed underlättas kontakter med Migrationsverket och det återvändande som med stor sannolikhet blir aktuellt i deras fall.

Migrationsverket bör även prioritera ansökningar som sannolikt kommer leda till ett avslag i sin hantering av asylärenden. Det handlar om sökande som kommer från säkra länder, men också om sökande som kommer från andra länder som kännetecknas av en förhållandevis hög andel avslag. Beslut med kort handläggningstid i dessa ärenden är viktigt av flera skäl. Det finns ett värde att det tydligt står klart för den som söker asyl i Sverige att han eller hon snabbt kommer behöva återvända till sitt hemland om asylskäl saknas. Det handlar också om att platser och resurser ska kunna frigöras. Målet ska samtidigt vara korta väntetider i samtliga Migrationsverkets ärendetyper.

Pass och andra ID-handlingar ska kunna tas i beslag i större utsträckning i syfte att säkerställa att den som har nekats uppehållstillstånd lämnar landet. Polisen måste då det är nödvändigt kunna använda tvång vid av- och utvisningsbeslut. Här behöver en ny tydlig lagstiftning komma på plats omgående. Det finns nu förslag på ny lagstiftning på detta område som är avsedd att riksdagsbehandlas under hösten. Det är bra. Det är dock olyckligt att lagstiftningsärendet har dragit ut på tiden.

Antalet förvarsplatser i Sverige är i dag 360. Dessa platser måste bli fler. Brist på förvarsplatser ska inte få till följd att personer som borde tas i förvar inte gör det, vilket nu förekommer. Vi vill också se minst ett nytt förvar i norra Sverige. I nuläget ligger det nordligaste förvaret i Sverige i Gävle.

Förvar bör användas i större utsträckning. Att så många människor avviker efter att ha nekats uppehållstillstånd visar på brister i Migrationsverkets riskbedömningar. Vi vill också utöka dagens legala möjligheter att ta en person i förvar. Det kan handla om åtgärder som att förlänga de tidsfrister som finns i lagstiftningen.

Antalet inre utlänningskontroller måste bli betydligt fler. Här ser vi i stället en kraftig minskning på senare år. Det rör sig om nästan en halvering av antalet inre utlänningskontroller från år 2012 till år 2016. De inre utlänningskontrollerna ska därtill vara mer inriktade på platser där behovet är som störst.

Vi vill också utöka regelverket för inre utlänningskontroll. Det bör vara möjligt för polisen att ta fingeravtryck och genomföra fingeravtryckssökning i samband med inre

utlänningskontroll. I dag får fingeravtryck inte tas på personer som vistas i Sverige utan tillstånd och som befinner sig utanför myndigheternas kontroll. Detta trots att det många gånger är enda sättet att klargöra identiteten.

Varje land är skyldigt enligt folkrätten att ta emot sina egna medborgare. Ett återtagandeavtal kan dock underlätta återvändandet i praktiken. Vi vill att fler återtagandeavtal kommer på plats. Det gäller återtagandeavtal som ingås såväl mellan EU och tredje land som mellan Sverige och tredje land. Det är av stor vikt att avtalen är utformade på ett bra sätt, att de följs upp och att de kommer till praktisk användning.

I dag kan den som nekats uppehållstillstånd få en ny ansökan prövad efter fyra år. Detta kan bidra till att människor håller sig undan myndigheterna. Om det rör sig om ett beslut som innebär att ansökan ska prövas i ett annat EU-land är preskriptionstiden för det tidigare beslutet ännu kortare.

Moderaterna vill begränsa möjligheten att få en ny asylansökan prövad både i Sverige och på EU-nivå. Vad gäller preskriptionstiden i Sverige föreslår vi att den förlängs från fyra till tio år.

Hur många människor som finns i Sverige illegalt är det idag ingen som riktigt vet. Detta är en brist. Med större kunskap kan vi mer värdera hur stort problemet är med att skuggsamhällen nu riskerar att växa i omfattning och därmed sätta in kraftfulla åtgärder för att så inte sker. Moderaterna vill att det genomförs en kartläggning över antalet människor i Sverige utan tillstånd, hur de lever och på vilket sätt de försörjer sig.

Vår bedömning är att de skärpta åtgärder vi nu föreslår kommer leda till att fler väljer att frivilligt återvända till sina hemländer. Det är en positiv utveckling. Som en naturlig följd av denna utveckling kan förväntas en ökad användning av återetableringsstödet. En sådan ökning ska i så fall mötas av ökade resurser. (Återetableringsstöd kan aktualiseras för det fall att en person återkallar sin asylansökan eller får avslag på sin asylansökan och frivilligt återvänder till hemlandet. Det är enbart vissa nationaliteter som kan komma ifråga för återetableringsstöd.)

I dag döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet uppehåller sig i Sverige utan tillstånd och utan att ha ansökt om tillstånd till böter. Straffet för olovlig vistelse i landet enligt utlänningslagen 20 kapitlet 1 § bör skärpas. Det bör övervägas om fängelse ska kunna ingå i straffskalan. Därmed markeras ytterligare vikten av att lagakraftvunna myndighetsbeslut i asylärenden respekteras. Det är i sin tur grunden för en reglerad invandring.

Den som cyniskt utnyttjar andra människors utsatthet för egen vinning bör få ett kännbart straff. Straffen i Sverige för grov och organiserad människosmuggling bör skärpas väsentligt. Därtill bör Sverige driva på för höjda straff för människosmuggling i det EU-rättsliga regelverket.

Vi ser nu hur kommuner ger eller överväger att ge mer långvarig hjälp till personer som vistas olovligen i landet. Det kan exempelvis handla om hjälp med hyreskostnader.

Vi anser att kommuner i sådana här situationer inte ska erbjuda långvarig hjälp. Det undergräver den reglerade invandringen och är därmed i strid med nationell lagstiftning. Det bör genom lagstiftningen införas förbud för kommuner att ge annat än kortvarig hjälp till personer som vistas utan tillstånd i landet. Parallellt med att sådan kortvarig hjälp ges bör kontakt tas med Migrationsverket. Förbudet för kommuner att ge annat än kortvarig hjälp bör även gälla EU-medborgare, som är i Sverige utan att kunna försörja sig genom till exempel jobb eller studier, och enbart har varit här en kortare tid.

Migrationsprocessen m.m.

Migrationsverket har fått kraftigt ökade resurser på senare år mot bakgrund av det stora antalet asylsökande som sökt sig till Sverige på kort tid.

Det är av stor vikt att Migrationsverket möter de ökade resurserna med ökad effektivitet. Enligt en internrevisionsrapport gällande Migrationsverket som presenterades i augusti 2016 fattas i genomsnitt ett asylbeslut i veckan av varje årsarbetare på Migrationsverkets asylprövning. Det kan jämföras med hur det såg ut på 1990-talet. Det rörde sig då om tre beslut i veckan och år 2007 fattade man på Migrationsverket två beslut i veckan. I Finland är kravet att varje årsarbetare ska klara 100 beslut om året. I ljuset av detta måste det anses finnas ett stort utrymme för Migrationsverket att förbättra sin effektivitet. En del i detta arbete bör vara att hantera asylansökningar där avslag kan förväntas i särskild ordning och med inriktning på snabba beslut i större utsträckning än vad som sker i dag.

Det bör därtill av en oberoende instans genomföras en revision gällande Migrationsverkets effektivitet.

Vi föreslår därutöver en översyn gällande Migrationsverkets verksamhet. Den grundläggande uppgiften att upprätthålla den reglerade invandringen bör förstärkas. I det ligger bland annat att arbetet med bevisvärdering och riskbedömning förbättras samt att frågor som rör medicinsk åldersbedömning och återvändandet ges ett större utrymme i verksamheten.

För- och nackdelar med att dela upp Migrationsverket i flera olika myndigheter ska övervägas inom ramen för översynen.

Det behövs generellt en ökad kostnadskontroll i Migrationsverkets verksamhet. Därför vill Moderaterna bland annat att stödboenden och schablonersättningar ska användas i mottagandet av ensamkommande barn och ungdomar i större utsträckning. Vi vill också att Statskontoret snabbtredet om det finns förutsättningar att sänka de takpris som i dag finns vad gäller de av Migrationsverket upphandlade asylboendena samt om nuvarande avtalstider för dessa boenden är lämpliga eller bör förändras.

Migrationsverket bör i större utsträckning än i dag driva asylboenden i egen regi. Det skulle möjliggöra långsiktiga relationer till kommunerna i fler fall än i dag. Det kan samtidigt komma, i vart fall i perioder, att finnas ett behov av upphandling av asylboenden. I syfte att skapa en jämnare fördelning bör upphandlingar från privata aktörer i kommuner som redan tar ett stort ansvar för asylsökande undantas.

Den som har nekats uppehållstillstånd i ett lagakraftvunnet beslut kan invända att det föreligger hinder för beslutets verkställighet. Det kan till exempel handla om att de politiska förhållandena i hemlandet har ändrats eller att man har blivit för sjuk för att genomföra resan. Migrationsverket prövar om det finns grund för invändningen. Anser Migrationsverket att så inte är fallet, och saken rör åberopande av nya skyddsskäl, kan beslutet överklagas till migrationsdomstol. Där sker då en ny prövning.

Moderaterna anser att det bör övervägas om en mer effektiv ordning för frågor som rör verkställighetshinder kan åstadkommas. Ett alternativ är att invändning om verkställighetshinder på grund av nya skyddsskäl i vissa fall ska framföras direkt till domstol i stället för till Migrationsverket.

Det finns i dag inget tak för hur många timmar med offentligt biträde som kan beviljas i asyprocessen hos Migrationsverket. I genomsnitt beviljas tio till tretton timmar. Exempel finns på EU-länder som inte på samma sätt som Sverige erbjuder kostnadsfritt offentligt biträde i första instans. Holland ligger närmast Sverige, men har ett tak på åtta timmars ersättning. Avsaknaden av ett tak främjar inte kostnadseffek-

tivitet. Moderaterna vill att ett tak införs på max åtta timmar med offentligt biträde som beviljas för asylsökande i första instans.

I dag kan den som bor på till exempel ett HVB-hem, och därmed försörjs av offentliga medel, få efterlevandestöd om en eller båda föräldrar är avlidna. Moderaterna anser inte att detta är rimligt. Om man bor på ett HVB-hem, ett familjehem eller på ett stödboende ska man inte ha rätt till efterlevandestöd.

Utvisning på grund av brott

Dagens förutsättningar för utvisning på grund av brott har i huvudsak sett likadana ut sedan år 1994. Vi vill att dessa förutsättningar utökas. Om man kommer från ett annat land för att vistas eller bo i Sverige ska man följa lagstiftningen här.

För det första vill vi att brott med ett straffvärde på sex till tolv månaders fängelse ska kunna leda till utvisning även om återfallsrisk inte föreligger. Så är inte fallet i dag. En sådan förändring skulle bland annat innebära att brott med hat- eller hedersmotiv leder till utvisning i fler fall än i dag. För det andra vill vi att frågan om verkställighets-hinder alltid ska prövas först i nära anslutning till då verkställighet kan bli aktuellt och inte i förväg. Så görs inte regelmässigt i dag. Vi är även beredda att ytterligare utöka förutsättningarna för utvisning på grund av brott.

Vi vill också säkerställa att åklagare alltid yrkar på utvisning då förutsättningarna i lagstiftningen för detta är uppfyllda. I det ligger att åklagare regelmässigt ska undersöka förekomst av eventuella utländska brottmålsdomar.

Vi vill därtill skärpa regelverket för återreseförbud. Begår man ett allvarligt brott såsom grov våldtäkt eller grovt rån och man saknar anknytning till Sverige är det t.ex. rimligt med ett återreseförbud på livstid. Idag aktualiseras livstids återreseförbud i regel först vid ett straffvärde på åtta år eller längre.

Det är angeläget att den som begår brott och som följd av detta utvisas inte återvänder till Sverige i strid med återreseförbudet. Vi föreslår att straffminimum för olovlig vistelse i strid med återreseförbud enligt utlänningslagen på grund av brott 20 kapitlet 2 § ska höjas från fängelse i 14 dagar till fängelse i sex månader.

I januari 2017 fanns cirka 700 ärenden hos polisen gällande verkställighet för utvisning på grund av brott. De flesta av dessa personer avtjänade fortfarande sitt fängelsestraff. Omkring 200 personer var på fri fot. Av dessa var cirka 50 registrerade som avvikna. Polisen har som målsättning att utvisning på grund av brott ska verkställas samma dag som personen frigges från ett fängelsestraff. Det finns dock fall då verkställighet inte är möjligt i samband med frigivningen. Det kan bero på väpnad konflikt i hemlandet, att personen vägrar medverka till att hämta ut resehandlingar eller att hemlandet vägrar ta emot personen.

I syfte att förbereda en verkställighetsresa efter ett straff finns möjlighet till förvar. Även uppsikt kan bli aktuellt i dessa fall. Uppsikt innebär att personen är skyldig att anmäla sig hos polisen eller Migrationsverket vid vissa tidpunkter.

Vi vill skärpa lagstiftning och tillämpning rörande förvar och uppsikt i dessa fall. Det rimliga är att en person dömd till utvisning på grund av brott som inte medverkar till återvändandet får vistas i förvar tills att han eller hon medverkar till återvändandet. Detta oavsett om det finns risk för fortsatt brottslig verksamhet.

Om utvisning inte kan verkställas på grund av förhållanden utanför den enskildes kontroll bör personen stå under uppsikt under den tid återreseförbudet gäller. Om förhållandena förändras ska utvisningen verkställas.

Nordisk migrationspolitik

Norden har en lång tradition av samarbete. I migrationspolitiken har dock samarbetet varit mer begränsat och det har funnits stora skillnader i lagstiftningen. Sverige har avvikit från Norge, Danmark och Finland med en mindre restriktivt utformad lagstiftning på migrationsområdet och med att ha haft ett betydligt högre flyktingmottagande ställt mot folkmängd.

Samarbetet i Norden bör förstärkas på migrationsområdet. Sverige bör vara pådrivande för detta. De nordiska länderna bör också i större utsträckning lära av varandra på migrationsområdet genom erfarenhetsutbyte vad gäller migrationslagstiftningen och arbetet med återvändandet.

Sverige bör också harmonisera vår migrationslagstiftning att bli mer lik Norges, Danmarks och Finlands. Att införa tillfälliga uppehållstillstånd som huvudregel i lagstiftningen i Sverige är ett exempel på en sådan harmonisering.

Det finns en risk att behovet av gräns- och/eller ID-kontroller inom Europa blir långvarigt. Det gör det påkallat att inleda ett arbete med i första hand Danmark, men även Finland och Norge, i syfte att skapa en gemensam kontroll på gränsen mellan Danmark och Tyskland, en nordisk gränskontroll. Därmed skulle gränsöverfarten mellan Sverige och Danmark kunna återgå till vad som gällde tidigare.

EU:s migrationspolitik

De senaste två åren har 2,7 miljoner människor sökt asyl i Europa. Många har kommit till Europa med människosmugglares hjälp. Smugglarnätverk utnyttjar på ett skrupelfritt sätt den oerhört svåra situation som många människor befinner sig i och sätter deras liv i fara. Tusentals människor dör på Medelhavet varje år. Antalet dömda människosmugglare är samtidigt få.

Färre asylsökande tar sig nu till Grekland som en följd av avtalet mellan EU och Turkiet. Vi har dock samtidigt sett att antalet asylsökande till Italien från Libyen har ökat.

Klart är att antal människor på flykt i världen är mycket stort. År 2016 rörde det sig om 65 miljoner människor. Drivkraften att ta sig till Europa kan antas bestå för lång tid. Den stora befolkningsökning vi kommer se i Afrika på kort tid måste beaktas i migrationshänseende.

EU som helhet och EU:s medlemsländer har stora svårigheter att hantera flyktingsituationen och EU:s asylpolitik har varit illa fungerande lång tid. Några få länder, däribland Sverige, har tagit ett oproportionerligt stort ansvar. Så kan det inte fortsätta att vara. För närvarande pågår förhandlingar på EU-nivå om en ny gemensam asylpolitik. Utsikterna till lösningar ser dock inte bättre ut nu än tidigare.

Moderaterna driver på för ett fungerande EU-gemensamt asylsystem. I det ligger att beslut efterlevs av alla medlemsländer.

Om ett medlemsland bryter mot EU-gemensamma åtaganden måste det få konsekvenser. EU:s budget bör i större utsträckning användas som ett påtryckningsmedel för att nå dit. Regelverket som finns i dag med böter skulle kunna kompletteras med ett system där ersättningar eller bidrag dras in om ett land inte följer EU-gemensamma beslut. Ett annat sätt är att tillämpa höjda respektive sänkta medlemsavgifter utifrån utvärderingar rörande hur väl beslut implementerats. Det är viktigt att system av aktuell slag utformas rättssäkert och förutsägbart.

Vi vill att EU:s yttre gräns ska fortsätta att förstärkas. Medlemsländerna måste leva upp till de krav som ställs. Annars måste deras medlemskap i Schengensamarbetet utvärderas och kunna leda till uteslutning.

Europol och det polisiära samarbetet inom EU bör vidareutvecklas. Det handlar bland annat om att stävja kriminella nätverk. Straffen för grov och organiserad människosmuggling bör skärpas väsentligt såväl i Sverige som på EU-nivå.

Användningen av biometriska kontroller vid Schengens yttre gränser bör öka. Det finns också ett behov av en obligatorisk kontroll av fingeravtryck såväl för resenärer till Schengen från tredje land som på sikt även för dem som reser från Schengen till tredje land.

Sverige hör till de länder som i dag årligen tar emot kvotflyktingar inom ramen för FN:s kvotflyktingssystem. Vi kommer år 2018 ta emot 5 000 kvotflyktingar. Kvotflyktingssystem är det mest rättvisa och säkra system som i dag finns för ett lands mottagande av människor med skyddsbehov. Vi vill arbeta för att fler EU-länder tar emot kvotflyktingar eller tar emot kvotflyktingar i större utsträckning.

Nackdelarna med dagens EU-gemensamma asylsystem är omfattande. Det tar till exempel inte hänsyn till ett lands förmåga till mottagande och integration, samtidigt som antalet människor på flykt är mycket stort. Drivkraften att ta sig till Europa är stor och kan förväntas öka i takt med Afrikas ökande befolkning. Dagens system uppmuntrar till människosmuggling och livsfarliga resor över Medelhavet. I dag har också män och pojkar i praktiken större möjligheter att ta asylrätten i anspråk än vad kvinnor och flickor har. Detsamma gäller ekonomiskt eller fysiskt starkare personer framför ekonomiskt eller fysiskt svagare. I dagens system splittras familjer. Vi ser även i dag stora problem kopplade till återvändandet. Många människor söker asyl utan att ha ett sådant skyddsbehov som krävs för att beviljas uppehållstillstånd. När de får ett avslagsbeslut, i vissa fall efter flera års väntan, vill de i stor utsträckning inte återvända till sina hemländer. Åtgärder som poliseskort och förvar blir därmed nödvändiga. Många stannar kvar och lever som gömda. För den grupp som beviljas uppehållstillstånd försvåras integrationen i det nya hemlandet på grund av de långa väntetider som i regel följer från asylansökan till beslut.

Sverige bör därför långsiktigt på EU-nivå vara pådrivande för ett nytt kvotflyktingssystem, som ersätter dagens EU-gemensamma asylsystem.

EU:s asylprövning ska i ett nytt system ske utanför EU. Det ska därmed inte längre vara möjligt att få sin ansökan prövad genom att söka asyl direkt på plats i EU. Om så sker, ska den asylsökande sändas åter till ett säkert område utanför EU:s gränser där man ska kunna söka asyl.

En viktig del i ett sådant nytt system är ett förstärkt yttre gränsskydd i EU. Målet ska vara att förhindra att människor dör på Medelhavet, stoppa människosmuggling och ha kontroll över vilka människor som befinner sig i Europa. En annan viktig del är förstärkt samarbete med andra länder beträffande återvändandet. Bistånd, visumavtal och handel från EU:s sida ska sättas i relation till hur återvändandet fungerar.

Arbetskraftsinvandring är ett sätt att ta sig till Europa lagligt. Vi vill göra det lättare att arbetskraftsinvandra till EU. Sveriges modell med goda möjligheter till arbetskraftsinvandring för både hög- och lågutbildade bör kunna användas av fler EU-länder/EU som helhet.

Den fria rörligheten inom EU bör värnas. Detta sker bland annat genom att missbruk av rörligheten beivras. EU-rätten tillåter i dag att ett medlemsland vidtar åtgärder som är nödvändiga för att skydda sig mot personer vars beteende sannolikt utgör ett verkligt

och allvarlig hot mot allmän ordning eller säkerhet. Vi ser ett behov av ett förtydligande av dagens bestämmelse. Även en persons tidigare beteende bör kunna beaktas vid bedömningen av om det nuvarande beteendet utgör ett verkligt och allvarligt hot.

Vi vill även se en uppstramning av regler för när EU-migranter kvalificerar sig till de sociala trygghetssystemen. Den som är i Sverige för att arbeta och är medborgare i ett annat EU-land bör exempelvis inte få utbetalt till sig mellanskillnaden mellan barnbidrag i Sverige och barnbidrag i hemlandet för barn som bor i hemlandet tillsammans med den andre föräldern. Så är fallet i dag. För att åstadkomma en förändring på detta område krävs förändrade EU-regler.

Johan Forssell (M)

Mikael Cederbratt (M)

Maria Abrahamsson (M)

Lars-Arne Staxäng (M)

Helena Bonnier (M)